

SPLETNO OKO

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Združenje za
informatiko in
telekomunikacije

12. posvet E-zlorabe otrok: Mladoletni storilci

20. september 2022 ob 9.00 uri
Fakulteta za družbene vede

Moderatorica posveta: Urša Valentič, Spletno oko

Organizatorji:

Spletno oko, Center za
varnejši internet Slovenije

Uprava kriminalistične policije
Generalne policijske uprave

Združenje za informatiko in
telekomunikacije pri Gospodarski
zbornici Slovenije

Dogodek omogočajo:

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA INFORMACIJSKO VARNOST

Sofinancira
Evropska unija

ČASOVNICA

8.30 – 9.00

REGISTRACIJA

9.00 – 9.20

OTVORITEV POSVETA – UVODNI NAGOVORI

- dr. Iztok Prezelj, dekan Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani
- Nenad Šutanovac, direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije pri GZS
- David Antolovič, Direktor Uprave kriminalistične policije, Generalna policijska uprava

9.20 – 10.15

Predavanje:

OBRAVNAVANJE MLADOLETNIH STORILCEV KAZNIVIH DEJANJ

dr. Katja Filipčič, profesorica za kazensko pravo, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani

10.15 – 10.55

Predavanje:

SPLETNE SPOLNE ZLORABE IN MLADOLETNI STORILCI

Nina Mezinec, kriminalistična inšpektorica specialistka na Oddelku za mladoletniško kriminaliteto Uprave kriminalistične policije

10.55

ZAKLJUČEK PLENARNEGA DELA

10.55 – 11.15

ODMOR ZA KAVO

11.15 – 12.45

DELAVNICE - PRVA IZVEDBA

12.45 – 13.45

ODMOR S PRIGRIZKOM

13.45 – 15.15

DELAVNICE - DRUGA IZVEDBA

15.15

KONEC POSVETA

PREDSTAVITEV PREDAVANJ IN PREDAVATELJIC

Predavanje: OBRAVNAVANJE MLADOLETNIH STORILCEV KAZNIVIH DEJANJ

Predavateljica: *dr. Katja Filipčič*, profesorica za kazensko pravo, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani

Dr. Katja Filipčič se je po pravosodnem izpitu zaposlila na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer predava kazensko pravo in kriminologijo ter predmete, povezane s tema področjema. V središču njenega raziskovalnega dela sta nasilje v družini in mladoletniška kriminaliteta. Sodelovala je pri oblikovanju temeljne zakonodaje z obeh področij; leta 2008 je bila članica skupine, ki je pripravila Zakon o preprečevanju nasilja v družini, leta 2010 pa je vodila skupino, ki je oblikovala osnutek Zakona o obravnavanju mladoletnih storilcev kaznivih dejanj.

Tema predavanja

Mladoletne storilce kaznivih dejanj zakonodaje po vsem svetu obravnavajo drugače kot polnoletne storilce, pristopi pa se od države do države razlikujejo. V predavanju bodo pojasnjene značilnosti slovenskega modela, naše sodne prakse in trendi pri obravnavanju mladoletnih storilcev v tujini.

Predavanje: SPLETNE SPOLNE ZLORABE IN MLADOLETNI STORILCI

Predavateljica: *Nina Mezinec*, kriminalistična inšpektorica specialistka na Oddelku za mladoletniško kriminaliteto Uprave kriminalistične policije

Nina Mezinec je profesorica socialne pedagogike, trenutno zaposlena kot kriminalistična inšpektorica specialistka na Oddelku za mladoletniško kriminaliteto Uprave kriminalistične policije. Pred tem je bila zaposlena kot socialna pedagoginja – izvajalka dodatne strokovne pomoči v osnovni šoli. V zadnjem letu je pridobila certifikat za opravljanje forenzičnega intervjuja z otroki, žrtvami spolnih zlorab, v kazenskem postopku. Na strokovnem področju se ukvarja pretežno s problematiko spolnih zlorab otrok in nasilja v družini.

Tema predavanja

Predavateljica bo predstavila aktualno stanje na področju spletnih spolnih zlorab otrok v Sloveniji, s poudarkom na mladoletnih storilcih. Dejstvo je, da je informacijska tehnologija, s katero otroci prihajajo v stik in prek nje spoznavajo svet, zanje prav tako pomembna kot izobrazba in njihov socialni razvoj. V prispevku bo predstavljena analiza kaznivega dejanja prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva. Namen prispevka je čim bolj slikovito predstaviti, kaj se na telefonih in računalnikih otrok dogaja v času, ko starši mislijo, da otroci spijo. Predstavljen bo proces novačenja otrok, da storilcu posredujejo svoje intimne fotografije ter posledice takih spletnih odnosov, hkrati pa bo poudarek tudi na pomembnosti preventivnega delovanja.

SEZNAM DELAVNIC

ŠTEVILKA DELAVNICE	NASLOV DELAVNICE	IZVAJALEC / IZVAJALKA
Delavnica 1	Mladoletnik: »Nisem razmišljal, da bom koga prizadel in da bo to tako resna stvar.«	Lidija Kolonić Hočevar , okrajna državna tožilka pri Okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani
Delavnica 2	Mladoletniška kriminaliteta in spolne zlorabe otrok preko interneta	Robert Tekavec , vodja Oddelka za mladoletniško kriminaliteto, Uprava kriminalistične policije, Generalna policijska uprava
Delavnica 3	Mladoletni storilci kaznivih dejanj na področju spletnih spolnih zlorab na centru za socialno delo	Simona Mikec , pedagoginja, direktorica Hiše za otroke dr. Alenka Hauptman , psihologinja
Delavnica 4	Ukrepanje ob incidentih spletnega nasilja na šolah	dr. Benjamin Lesjak , Univerza na Primorskem
Delavnica 5	(Moj) otrok, (pač) mladostnik ali storilec? (pomen procesa svetovanja)	Nina Babič , svetovalna delavka na Osnovni šoli Martina Konšaka
Delavnica 6	Zasvojenost, pornografija in kazniva dejanja na internetu	Peter Topić , univerzitetni diplomirani socialni delavec, psihoterapevt, CSAT (<i>certified sex addiction therapist</i>)
Delavnica 7	Spletno (spolno) nasilje nad dekleti	Ajda Petek , asistentka raziskovalka na UL-FDV, sodelavka Točke osveščanja o varni rabi interneta Safe.si dr. Barbara Brečko , raziskovalka z doktoratom, UL-FDV, Center za družboslovno informatiko
Delavnica 8	Odnos: ključ do učinka pogovorov	Sašo Kronegger , socialni pedagog, mladinski delavec

PREDSTAVITEV DELAVNIC IN IZVAJALK, IZVAJALCEV

Delavnica 1: MLADOLETNIK: »NISEM RAZMIŠLJAL, DA BOM KOGA PRIZADEL IN DA BO TO TAKO RESNA STVAR.«

Izvajalka: *Lidija Kolonić Hočevar*, okrajna državna tožilka pri Okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani

Zaposlena je na Oddelku za mladoletniško, družinsko in spolno kriminaliteto. Leta 2003 je diplomirala na ljubljanski Pravni fakulteti, leta 2007 opravila pravniški državni izpit ter bila od istega leta zaposlena kot strokovna sodelavka na Preiskovalnem oddelku Okrožnega sodišča v Ljubljani. Je avtorica brošur *Otrok pred sodiščem*, ki jih je izdalo Vrhovno sodišče RS leta 2010 ter ponatisnilo v letu 2021. Prav tako je pobudnica ter vodja projekta *Soba za zaslišanje mladoletnih oškodovancev*, kjer se le-te na Okrožnem sodišču v Ljubljani zaslišuje od leta 2016 in kjer je soba uspešno zaživela. Oktobra 2019 je pri istem sodišču začela delati kot vodja Službe za podporo oškodovancem, februarja 2021 pa je postala okrajna državna tožilka.

Predstavitev delavnice:

Delavnica bo v kratkem uvodnem delu predstavila najpogostejše načine storitve kaznivega dejanja po 176. členu KZ-1, s strani mladoletnih storilcev, ter se dotaknila vprašanja »mejnih primerov« in vloge oškodovanca. Spraševali se bomo, kaj je učinkovit zakonsko predpisan vzgojni ukrep in kaj v resnici učinkuje. Prav tako bomo s strokovnjaki z različnih področij, ki imajo konkretne izkušnje z obravnavano temo, spregovorili o učinkoviti preventivi in posledicah vzgojnih ukrepov.

Komu je namenjena?

Delavnica je namenjena sodnikom in strokovnim sodelavcem, tožilcem, policistom, socialnim delavcem, predstavnikom šolskih svetovalnih služb ter pedagogom, ki so se srečali s konkretnimi primeri.

Delavnica 2: MLADOLETNIŠKA KRIMINALITETA IN SPOLNE ZLORABE OTROK PREKO INTERNETA

Izvajalec: *Robert Tekavec*, vodja Oddelka za mladoletniško kriminaliteto, Višji kriminalistični inšpektor specialist, Uprava kriminalistične policije, Generalna policijska uprava

Robert Tekavec je policist od leta 2000. Sprva je preiskoval kazniva dejanja, povezana z nasiljem v družini. Leta 2011 je napredoval v Skupino za mladoletniško kriminaliteto na Sektorju kriminalistične policije Policijske uprave Ljubljana. Preiskoval je kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost otrok, vključno s spolnimi zlorabami otrok preko interneta. Leta 2019 je prevzel vodenje Oddelka za mladoletniško kriminaliteto na Upravi kriminalistične policije Generalne policijske uprave. Oddelek za mladoletniško kriminaliteto zajema širok spekter nalog, povezanih s kaznivimi dejanji, storjenimi zoper otroke in njihovimi pravicami. Osnovna naloga oddelka je pomoč preiskovalcem kaznivih dejanj, ustvarjanje okolja za učinkovito preiskovanje, mednarodno sodelovanje z organi pregona in drugimi organizacijami ter izmenjava znanj, dobrih praks in izkušenj z njimi.

Robert je nacionalni koordinator Empact (prioritete mednarodnega organiziranega kriminala) na področju spolnih zlorab otrok in je organiziral ter vodil več različnih konferenc na temo zaščite otrok. Poleg tega je izvajalec usposabljanj za preiskovanje mladoletniške kriminalitete in spolnih zlorab otrok v policiji, sodeluje pa ta tudi z vsemi drugimi deležniki v kazenskem in predkazenskem postopku.

Predstavitev delavnice:

Spolne zlorabe otrok preko interneta pogosto izvršujejo mladoletni storilci, ki se zaradi svoje mladosti in naivnosti pogosto ne zavedajo odgovornosti svojih dejanj. V navidezni anonimnosti se skrivajo za svojimi pametnimi napravami, kjer neodgovorno izvršujejo spolne zlorabe otrok oz. svojih sovrstnikov tako, da delijo njihove intimne fotografije, jih tudi izsiljujejo ali pa si izmenjujejo gradivo, ki prikazujejo spolno zlorabo otrok, ki so ga našli na internetu. Preiskovanje spolnih zlorab otrok preko interneta narekuje specifična znanja, dobro poznavanje IT tehnologij in druga znanja, ki so potrebna za zakonito, strokovno in taktno zavarovanje dokazov. Delo z mladoletnimi osumljenci pa prav tako narekuje potrebo po specifičnih znanjih, predvsem glede razumevanja njihovega razvoja in poznavanje procesnih opravil, ki jih določa kazensko procesno pravo. Za strokovno in zakonito opravljeno delo je treba poznati kombinacijo vsega.

Komu je namenjena?

Delavnica je namenjena policistom, ki preiskujejo kazniva dejanja spolne zlorabe otrok preko interneta, kjer je osumljenec mladoleten. Skozi delavnico se bomo s pomočjo praktičnega primera in skozi diskusijo dotaknili preiskovanja spolnih zlorab otrok preko interneta in specifik obravnavanja mladoletnih osumljencev.

Delavnica 3: MLADOLETNI STORILCI KAZNIVIH DEJANJ NA PODROČJU SPLETNIH SPOLNIH ZLORAB NA CENTRU ZA SOCIALNO DELO

Izvajalki:

Simona Mikec, pedagoginja, direktorica Hiše za otroke

Pred prevzemom vodenja Hiše za otroke je bila več let zaposlena na centru za socialno delo, kjer je delala na področju dela z otroki in mladostniki.

dr. Alenka Hauptman, psihologinja

Zaposlena je na centru za socialno delo, z večletnimi izkušnjami predvsem na področjih obravnav otrok in mladostnikov v različnih nalogah CSD in javnih pooblastilih. Je tudi soavtorica priročnika Spletno nasilje in spletne zlorabe otrok in mladostnikov.

Predstavitev delavnice:

Na delavnici bo predstavljeno delo centrov za socialno delo z mladoletnimi storilci kaznivih dejanj spletnega nasilja in spletnih zlorab. Delavnica bo izvedena interaktivno, s konkretnimi primeri različnih oblik spletnega nasilja. Seznanili se bomo z načini pogovora z otroki ali mladostniki povzročitelji, vključevanjem staršev ter sodelovanjem CSD z drugimi deležniki (šola, policija, tožilstvo, sodišče, nevladne organizacije, zdravstvo ipd.). Ob koncu delavnice pa bomo nekaj pozornosti namenili tudi novoustanovljeni Hiši za otroke in njeni vlogi v takšnih primerih.

Komu je namenjena?

Delavnica je namenjena strokovnim delavcem vrtcev in šol, centrov za socialno delo, policije, tožilstva, sodišč, nevladnih organizacij, odvetnikom.

Delavnica 4: UKREPANJE ŠOL OB INCIDENTIH SPLETNEGA SPOLNEGA NASILJA

Izvajalec: *dr. Benjamin Lesjak*, Univerza na Primorskem

Benjamin Lesjak je pravnik, informatik in docent na Fakulteti za management Univerze na Primorskem za predmetno področje prava. Sodeluje pri predmetih, kjer se pravo povezuje z informatiko, internetom, informacijsko družbo v povezavi z vprašanji varstva zasebnosti. Sodeluje pri projektu Safe.si, v okviru Centru za varnejši internet, v katerem otrokom, njihovim staršem in učiteljem svetuje ter predava o varni rabi interneta. Je tudi soustanovitelj podjetja Datainfo.si, katerega glavno poslanstvo je ponujati celovite rešitve za varstvo osebnih podatkov.

Predstavitev delavnice:

Na delavnici bomo ugotavljali, na kak način lahko šola ukrepa ob incidentih spletnega spolnega nasilja. Ugotavljali bomo možne protokole odzivanja preko dela v manjših podskupinah, na katerih bomo obravnavali različne scenarije. Poskušali bomo ugotoviti, kako naj šola obravnava storilce, mlajše od 15 let in kje imajo šole pri obravnavi spletnih spolnih incidentov v praksi največ težav. Ugotavljali bomo, kje in kakšno podporo šole potrebujejo in kateri načini že dobro funkcionirajo. Ugotovitve z delavnic bomo uporabili pri pripravi priročnika o obravnavi spletnega nasilja za učitelje.

Komu je namenjena?

Delavnica je predvsem namenjena učiteljem v osnovnih šolah, zaželeni so tudi drugi udeleženci, ki se srečujejo z incidenti spolnega nasilja.

Delavnica 5: (MOJ) OTROK, (PAČ) MLADOSTNIK ALI STORILEC? (POMEN PROCESA SVETOVANJA)

Izvajalka: *Nina Babič*, svetovalna delavka na Osnovni šoli Martina Konšaka

Nina Babič je psihologinja in že 18 let svetovalna delavka na OŠ Martina Konšaka v Mariboru, vodja seminarjev pri Familylab Slovenija, supervizorka dveh svetovalnih skupin svetovalcev TOM telefona, dolgoletna prostovoljka in predsednica ZPM Maribor. V preteklosti je že večkrat sodelovala s Spletnim očesom pri ozaveščanju javnosti glede spletnih zlorab otrok in mladostnikov. Na vseh področjih delovanja je sodelovala z mladimi, njihovimi starši in pedagoškimi delavci pri praktičnem raziskovanju novih, drugačnih odnosov in komunikacije v virtualnem svetu.

Predstavitev delavnice:

Delavnica bo potekala teoretično in izkustveno, s poudarkom na pomembnih razlikah med privatnim in profesionalnim odločanjem pri obravnavi mladoletnih storilcev spletnih spolnih zlorab in njihovih staršev, predvsem v šolskem okolju in tudi širše. Udeleženci bodo raziskali, kako ohraniti načelo enakovrednosti odnosa, kako zdržati v dialogu s starši in kako poskrbeti zase. Pomemben je tudi vidik

različnega dojemanja stvari med generacijami, kot tudi drugačne komunikacije med njimi, ki pomembno vpliva na samo obravnavo in proces reševanja konkretnih primerov spletnih spolnih zlorab. Izvajalka delavnice bo vesela izkušenj dobre prakse in tistih drugih izkušenj, morda predlogov in konkretnih vprašanj.

Komu je namenjena?

Delavnica je namenjena vsem, ki so pri svojem delu (in tudi sicer) v stiku z mladimi - v katerikoli vlogi.

Delavnica 6: ZASVOJENOST, PORNOGRAFIJA IN KAZNIVA DEJANJA NA INTERNETU

Izvajalec: *Peter Topić*, univerzitetni diplomirani socialni delavec, psihoterapevt, CSAT (*certified sex addiction therapist*)

Peter Topić je strokovnjak za področje kompulzivnega seksualnega vedenja, zasvojenosti s seksualnostjo in njenih pojavnih oblik na spletu. Je tudi ustanovitelj in direktor Inštituta za zasvojenosti in travme ter avtor knjige *Zasvojenost s seksualnostjo v digitalni dobi*. Posebno poglavje v knjigi je napisano v sodelovanju s kriminalistično policijo in sodiščem, obravnava pa kazniva dejanja na področju spolnosti. Predava na Univerzi Sigmunda Freuda v Ljubljani, pri Nacionalnem inštitutu za javno zdravje je v okviru Nacionalnega programa za duševno zdravje član interdisciplinarne delovne skupine za področje nekemičnih zasvojenosti.

Predstavitev delavnice:

Internet je zelo priročen prostor za izživljanje potlačenih čustev – motiv za ogledovanje pornografskih in nasilnih vsebin se lahko napaja tudi iz ponotranjenega in potlačenega besa, ne pa iz želje po spolnosti. Erotizirani bes in spolno nasilje na internetu imata mnogo obrazov in oseba ju lahko izživi na različnih spletnih portalih, možnosti so skoraj neomejene. Vedenje na internetu očitno lahko na več načinov omogoča sproščanje agresivnosti. Napaja se lahko iz različnih virov: lahko je posledica tragične preteklosti, zlorabe ali katere od osebnostnih motenj, drugih diagnoz ali poškodb možganov. Čustva, kot so jeza, strah in sram, močno vplivajo na intenzivnost in raven seksualnega vznburjenja. Mehanizmi in vzorci vznburjenja, povezani z internetom, odstopajo od starejših formul in razlag spolnega vznburjenja tradicionalne psihologije in seksologije. Na delavnici bodo predstavljeni možni razlogi za tako vedenje, obenem pa bo dovolj priložnosti za diskusijo in aktivno udeležbo.

Komu je namenjena?

Delavnica je namenjena vsem strokovnim delavcem, ki želijo poglobiti svoje znanje o nekemičnih zasvojenostih, kompulzivnih seksualnih vzorcih, vplivu sodobnih oblik pornografije na vedenje ljudi in kazniva dejanja na tem področju.

Delavnica 7: SPLETNO (SPOLNO) NASILJE NAD DEKLETI

Izvajalki:

Ajda Petek, asistentka raziskovalka na UL-FDV, sodelavka Točke osveščanja o varni rabi interneta Safe.si

Ajda Petek je univerzitetna diplomirana komunikologinja in dolgoletna sodelavka Točke osveščanja o varni rabi interneta Safe.si, kjer se je specializirala za razvoj izobraževalnih gradiv za ciljne skupine otrok, najstnikov, staršev in strokovnih delavcev, ki delajo z mladimi. Najbolj jo zanimajo tematike nasilja na spletu, prekomerne rabe tehnologije in vpliv interneta na duševno zdravje mladih. V zadnjih štirih letih se še posebej intenzivno ukvarja z tematiko spletnega (spolnega) nasilja nad dekleti in mladimi ženskami.

dr. Barbara Brečko, raziskovalka z doktoratom, UL-FDV, Center za družboslovno informatiko

Barbara Brečko je raziskovalka, ki se v veliki meri posveča raziskavam s področja spletnega nadlegovanja nad dekleti. Je koordinatorka mednarodnih projektov ter nacionalna koordinatorka mednarodnih projektov s področja spletnega nadlegovanja. V zadnjih letih koordinira Erasmus + projekt CYBERSAFE MOOC - Graditev kompetenc učiteljev o spletnem nasilju nad dekleti, v okviru katerega je bilo razvito spletno izobraževanje za učitelje in druge strokovne delavce.

Predstavitev delavnice:

V delavnici bo podrobno predstavljena specifična tematika spletnega (spolnega) nasilja. Pogledali bomo izsledke najnovejših raziskav na to temo, ki smo jih v zadnjih dveh letih izvedli v Sloveniji med ravnatelji, učitelji, stroko, starši ter učenkami, dijakinjami in študentkami. Spraševali se bomo, kako je s pojavom povezana seksualizacija družbe, medijev, otroštva, pa spolni stereotipi in predsodki, ki so še vedno zakoreninjeni v naši družbi in nenazadnje vzgojna nemoč staršev, ki prepogosto nekritično prepuščajo otroke tehnologiji. Kako nasloviti te probleme, kako razumeti vedenja mladih na spletu, kako preprečevati, prepoznavati, ukrepati ob nasilju, kako obravnavati udeležene. Udeleženci delavnice bodo praktično lahko preizkusili gradiva za izobraževanje strokovnih delavcev o tematiki ter interaktivna gradiva za delo z mladimi na to temo, ki so bila razvita v okviru projekta CYBERSAFE MOOC.

Komu je namenjena?

Delavnica je namenjena vsem strokovnjakom, ki se pri svojem delu srečujejo s primeri spletnega (spolnega) nasilja nad dekleti in ki menijo, da bi jim lahko globlji vpogled v tematiko pomagal k boljšemu prepoznavanju in obravnavanju ter preprečevanju te problematike med mladimi.

Delavnica 8: ODNOS: KLJUČ DO UČINKA POGOVOROV

Izvajalec: *Sašo Kronegger*, socialni pedagog, mladinski delavec

Sašo Kronegger je socialni pedagog, mladinski delavec in transakcijski analitik - svetovalec. Izvaja izobraževanja in moderira procese za različne naročnike. Pri svojem delu že več kot 25 let spremlja dogajanje med mladimi, njihovo vključevanje v svet odraslosti ter sooblikuje podporne mehanizme, ki gradijo zaupanje med mladimi in odraslimi.

Predstavitev delavnice:

Odnos je naše ključno orodje za delo z ljudmi. Kadar ga z udeleženci dogodkov vzpostavljamo na vključujoč način, podpiramo prenos znanj in veščin na druge. Pri delu z mladimi smo v vsakem trenutku tudi vzor za njihovo delovanje v prihodnosti. Na delavnici bomo osvetlili dejavnike, ki podpirajo dober odnos in ustvarjanje varnejšega okolja za delo ter raziskovali možnosti za ravnanja v izzivalnih situacijah.

Komu je namenjena?

Delavnica je namenjena vsem, ki delajo z ljudmi, individualno ali v skupinah, in želijo izboljšati prenos informacij, znanj in veščin.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede

Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®